

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA
KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS
RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2005 m. gegužės 12 d. Nr.1030-4-26

Vilnius

Santrauka

Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) 2004 metais vykdė šešias programas. Šioms programoms vykdyti pagal patikslintą suvestinę biudžeto išlaidų sąmatą, gavo 134244,1 tūkst. Lt (99,96 proc.) t. y. 60,1 tūkst. Lt mažiau patvirtintų asignavimų:

1.2 programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ 14636,1 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.1 programai „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ 12376,0 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.3 programai „Personalo profesinis tobulinimas“ 1086,0 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.5 programai „Kardomojo kalinimo ir kriminalinių bausmių vykdymo organizavimas“ – 4099,6 tūkst. Lt, asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.6 programai „Pensinis aprūpinimas“ 1935,4 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

88.1 programai „Specialioji mokamų paslaugų tiekimo programa“ 111,0 tūkst. Lt (69,8 proc.) gauta 48,0 tūkst. Lt mažiau, nes įstaigos neįvykdė pajamų už teikiamas paslaugas plano.

Kalėjimų departamento suvestinės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos atskaitomybės kasines išlaidas palyginus su patikslinta atskaitinio laikotarpio sąmata nustatyta, kad kasinės išlaidos socialinio draudimo įmokos 4,7 tūkst. Lt, darbo užmokestis 3,1 tūkst. Lt, darbdavių socialinės pašalpos 1,0 tūkst. Lt viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal 1.2 programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ suvestinę biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą kasinės socialinio draudimo įmokos – 7,5 tūkst. Lt, elektros energija – 4,7 tūkst. Lt, kitos prekės – 3,1 tūkst. Lt, darbdavių socialinės pašalpos – 1,4 tūkst. Lt pagal sąmatos išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal programos 88.1 „Specialioji apmokamų paslaugų teikimo programa“ suvestinę biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą kasinės išlaidos darbo užmokesčiui 4,2 tūkst. Lt viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal suvestinius pavaldžių įstaigų biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos duomenis pavaldžios įstaigos, nesilaikydamos Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. 5 dalies reikalavimų 2004 metais asignavimų valdytojui nepatikslinus patvirtintų sąmatų, pagal ekonominės klasifikacijos kodus nepanaudotą 21,1 tūkst. Lt asignavimų, skirtų mitybai, samdomiems ekspertams, konsultantams, komandiruočių ir kt., panaudojo įmokoms socialiniam draudimui, elektros energijai, ryšių paslaugoms, kitoms prekėms. Pagal 1.2 programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ suvestinės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos duomenis pavaldžios įstaigos nepanaudotus pagal ekonominius kodus 20,0 tūkst. Lt asignavimus mitybai, komandiruotėms ir kt. panaudojo socialinio draudimo įmokoms, elektros energijai, ryšių, kitoms prekėms, socialinėms išmokoms.

Pravieniškių gydymo ir pataisos namai, Kybartų pataisos namai nesilaikydami Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str.5 dalies reikalavimų, neturėdami programos 88.1 patikslintos ir patvirtintos sąmatos panaudojo 15,9 tūkst. Lt, iš jų 14,1 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (atitinkamai 12,9 ir 11,1 bei 3,0 ir 3,0, tūkst. Lt).

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų direktorius A. Pranevičius nesilaikė Lietuvos Respublikos 2004 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio 2 dalies reikalavimų ir 2004 metais išmokėjo darbuotojams skatinamųjų vienkartinųjų išmokų 14,5 tūkst. Lt, o pašalpų – 27,0 tūkst. Lt, esant kreditoriniam darbo užmokesčio įsiskolinimui.

Audito pavedimas, užduotis ir atlikimo tvarka

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Finansinio audito 3-iojo departamento direktoriaus Vytauto Budriūno 2004 m. birželio 04 d. pavedimu Nr. 1030-4 vyresnysis valstybinis auditorius Julius Krukonis 2004 metų finansinį auditą atliko Kalėjimų departamente (asignavimų valdytojo), Mokymo centre, Vilniaus regiono pataisos inspekcijoje, vyresnysis valstybinis auditorius Petras Šimonėlis auditą atliko Alytaus ir Marijampolės pataisos namuose bei Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose, o Panevėžio pataisos namuose – vyriausioji valstybinė auditorė Laima Švagždienė.

Audito tikslas – įvertinti Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2004 metų finansinės ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Audituojamo asignavimų valdytojo adresas – L. Sapiegos g. 1, LT-10312, Vilnius, identifikavimo kodas – 8869712.

Ataskaita apima tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus parengta pagal Valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (Valstybės kontrolieriaus 2004 m. sausio 20 d. įsakymo Nr. V-12 redakcija) patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais pagal Valstybės kontrolės Finansinio audito 3-iojo departamento direktoriaus Vytauto Budriūno patvirtintą planą, taikant nestatistinį pavyzdžių atrankos metodą.

Auditas apima išlaidų darbo užmokesčiui, ilgalaikio turto, finansinio turto, kreditorinio įsiskolinimo, kitų aktyvų ir pasyvų sritis.

Tam, kad būtų sumažinta audito rizika, iširta darbo užmokesčio, ilgalaikio turto, kreditorinio įsiskolinimo, kitų aktyvų ir pasyvų audito vidaus kontrolė. Atliktos savarankiškos procedūros pagal programas, kurios sudarytos audituotoms sritims.

Audituojamu laikotarpiu Kalėjimų departamentui (asignavimų valdytojui) vadovavo R. Kūgis (nuo 2003-04-22). Buhalterinę apskaitą tvarkė Finansų ir apskaitos skyriaus viršininkas A. Jakeliūnas (iki 2004-05-09), nuo 2004-05-10 Buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkas yra S. A. Mikėnas.

Audituotų įstaigų finansinės veiklos rezultatai

Kalėjimų departamentas 2004 metais vykdė šešias programas. Šioms programoms vykdyti pagal patikslintą suvestinę biudžeto išlaidų sąmatą gavo 134244,1 tūkst. Lt (99,96 proc.) patvirtintų asignavimų.

88.1 programai „Specialioji mokamų paslaugų tiekimo programa“ – 111,0 tūkst. Lt (69,8 proc.), t. y. 48,0 tūkst. Lt mažiau, nes neįvykdė pajamų už teikiamas paslaugas plano.

1.2 programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ skirti 114636,1 tūkst. Lt gauti ir panaudoti visi.

Programai 2.1 „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirti 12376,0 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.3 programai „Personalo profesinis tobulinimas“ skirti 1086,0 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

2.5 programai „Kardomojo kalnimo ir kriminalinių bausmių vykdymo organizavimas“ skirti 4099,6 tūkst. Lt gauti ir panaudoti visi.

2.6 programai „Pensinis aprūpinimas“ skirti 1935,4 tūkst. Lt asignavimai gauti ir panaudoti visi.

Duomenys apie vykdytas programas ir padarytas kasines ir faktines išlaidas pateikti lentelėje.

tūkst. Lt

Prog- ramos kodas	Funkci- nės klasifi- kacijos kodas	Programos pavadinimas	Patvirtin- ti asinga- vimai metams, įskaitant patikslini- mą	Gauti asigna- vimai	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Palyginimas	
							kasinių išlaidųsu patvirtin- tais asig- navimais (6–4)	faktinių išlaidųsu patvirtintais asignavimais (7–4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2	3.3.1	Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtik- rinimas	114645,0	114636,1	114635,9	113587,6	- 9,1	-1057,4
2.1	3.3.1	Statybos projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas	12377,0	12376,0	12376,0	12398,4	- 1,0	21,4
2.3	3.3.1	Personalo profesinis tobulinimas	1086,0	1086,0	1086,0	1066,1	0,0	- 19,9
2.5	3.3.1	Kardomojo kalinimo ir kriminalinių bausmių vykdymo organizavimas	4102,0	4099,6	4099,6	4102,3	-2,4	0,3
2.6	6.1.4	Pensinis aprūpinimas	1935,4	1935,4	1935,4	1985,8	0,0	50,4
2.7	3.3.1	Specialioji apmokamų paslaugų teiki- mo programa	159,0	111,0	111,0	93,0	-48,0	-66,0
		Iš viso	134304,4	134244,1	134243,9	133307,4	-60,5	-997,0

Kalėjimų departamento bendros pavaldžių įstaigų suvestinės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos atskaitomybės kasines išlaidas palyginus su patikslinta ataskaitinio laikotarpio sąmata nustatyta, kad kasinės socialinio draudimo įmokos 4,7 tūkst. Lt, darbo užmokestis 3,1 tūkst. Lt, darbdavių socialinės pašalpos 1,0 tūkst. Lt viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal 1.2 programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ suvestinę biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą pavaldžių įstaigų kasinės išlaidos socialinio draudimo įmokos 7,5 tūkst. Lt, elektros energija 4,7 tūkst. Lt, kitos prekės 3,1 tūkst. Lt, darbdavių socialinės pašalpos 1,4 tūkst. Lt pagal sąmatos išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal 88.1 programos „Specialioji apmokamų paslaugų teikimo programa“ suvestinę biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą pavaldžių įstaigų kasinės išlaidos darbo užmokesčiui 4,2 tūkst. Lt pagal sąmatos išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus viršijo patikslintą sąmatą.

Pagal suvestinius pavaldžių įstaigų biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos duomenis pavaldžios įstaigos, nesilaikydamos Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. 5 dalies reikalavimų, 2004 metais asignavimų valdytojui nepatikslinus patvirtintų sąmatų, pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius nepanaudotų 21,1 tūkst. Lt asignavimų, skirtų mitybai, samdomiems ekspertams, konsultantams, komandiruočių ir kt., panaudojo įmokoms socialiniam draudimui, elektros energijai, ryšių paslaugoms, kitoms prekėms, iš to skaičiaus pagal 1.2 programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ suvestinės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitos duomenis pavaldžios įstaigos nepanaudotus pagal ekonominius kodus 20,0 tūkst. Lt asignavimus mitybai, komandiruotėms ir kt. panaudojo socialinio draudimo įmokoms, elektros energijai, ryšių, kitoms prekėms, socialinėms išmokoms.

Kalėjimų departamentui 2004 metais pagal nustatyta tvarka patvirtintas sąmatas programos „Kardomojo kalinimo ir kriminalinių bausmių vykdymo organizavimas“ vykdymui buvo skirta 4102,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 2723,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, programos „Statybos projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ vykdymui 245,1 tūkst. Lt, programai „Pensinis aprūpinimas“ – 1935,4 tūkst. Lt ir 302,1 tūkst. Lt programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ (programos kodas 1.2). Programoms skirti asignavimai panaudoti 100 procentų.

Kalėjimų departamentas 2004 metais Panevėžio pataisos namams pagal nustatyta tvarka patvirtintą sąmatą programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ vykdyti skyrė 4538 tūkst. litų valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 2670 tūkst. litų darbo užmokesčiui ir programai „Statybos projektavimas ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirta 9,5 tūkst. Lt. Šioms programoms skirti asignavimai buvo gauti visi ir panaudoti visi.

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriui-pataisos namams pagal nustatyta tvarka patvirtintą sąmatą programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ vykdymui skirta 6553 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 4842 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui. Programai „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirta 1201 tūkst. Lt asignavimų. Šioms programoms vykdyti skirti asignavimai buvo panaudoti 100 procentų.

Marijampolės pataisos namai vykdė tris programas. Programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ vykdyti buvo skirta 10245 tūkst. litų valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 6689 tūkst. litų darbo užmokesčiui. Programai „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirta 2422,7 tūkst. Lt asignavimų, iš jų pastatų ir statinių statybai 2265 tūkst. Lt ir 157,7 tūkst. Lt ilgalaikio turto įsigijimui. Šioms programoms vykdyti skirti asignavimai buvo panaudoti 100 procentų. Programai „Specialioji mokamų paslaugų teikimo programa“ patvirtinta 150 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, o gauta ir panaudota 90,6 tūkst. Lt, nes įstaiga neįvykdė pajamų plano.

Alytaus pataisos namai vykdė tris programas. Programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ vykdyti buvo skirta 10515,5 tūkst. litų valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 6793 tūkst. litų darbo užmokesčiui. Programai „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirta 157,7 tūkst. Lt asignavimų. Šioms programoms vykdyti skirti asignavimai buvo panaudoti 100 procentų. Programai „Specialioji mokamų paslaugų teikimo programa“ patvirtinta 5 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, o gauta ir panaudota 1,4 tūkst. litų.

Kalėjų departamento Mokymo centro programai „Personalo profesinis tobulinimas“ vykdyti 2004 metais skirta 1086 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 757 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui. Programai vykdyti skirti asignavimai buvo panaudoti 100 procentų.

Vilniaus regiono pataisos inspekcija vykdė dvi programas. Programai „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ vykdymui skirta 1572,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 1281,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui. Programai „Statybos, projektavimo darbai ir ilgalaikio turto įsigijimas“ skirta 43,3 tūkst. Lt asignavimų. Šioms programoms vykdyti skirti asignavimai buvo panaudoti 100 procentų.

Audito metu nustatyta, kad nesilaikant Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 32 str. 1 dalies reikalavimų, Kalėjų departamento Mokymo centras 2004 metais nepanaudotų 22,7 tūkst. Lt asignavimų negražino į biudžetą, o jais apmokėjo būsimas 2005 metų išlaidas; fizinių asmenų pajamų mokestis buvo 16,1 tūkst. Lt, „Sodrai“ – 4,6 tūkst. Lt, avansams už autorines sutartis – 2,0 tūkst. Lt. Audito metu ši suma pervesta į valstybės išdo sąskaitą.

Panevėžio pataisos namai (direktorius E. Norvaišas, buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkė I. Čeponytė), nesilaikydami Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. 5 dalies reikalavimų, asignavimų valdytojui nepatikslinus programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ išlaidų sąmatos, nepanaudotus asignavimus mitybai (17,3 tūkst. Lt) ir samdomų ekspertų paslaugų apmokėjimui (1,6 tūkst. Lt) panaudojo socialinio draudimo įmokoms – 9,7 tūkst. Lt, elektros energijai – 4,3 tūkst. Lt, ryšių paslaugoms – 0,8 tūkst. Lt, kitoms prekėms – 1,7 tūkst. Lt, vandentiekiiui ir kanalizacijai – 1,6 tūkst. Lt t ir kt.

Kalėjimų departamentas neužtikrino teisingų pavaldžių įstaigų programų išlaidų sąmatų sudarymo, kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str.3 dalies ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnis.

Pravieniškių gydymo ir pataisos namai (direktorius R. Kalendra, vyresnioji buhalterė V. Dailidienė) ir Kybartų pataisos namai (direktorius E.Žalys, buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkė L. Dapkūnienė), nesilaikydami Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str.5 dalies reikalavimų, neturėdami 88.1 programos patikslintos ir patvirtintos sąmatos, panaudojo 15,9 tūkst. Lt, iš jų 14,1 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (atitinkamai 12,9 ir 11,1 bei 3,0 ir 3,0, tūkst. Lt).

Panevėžio pataisos namų statutiniams valstybės tarnautojams, nesilaikant Darbo kodekso 193 ir 194 straipsnių nuostatų, taikytas neteisingas valandinis atlygis už darbą švenčių, poilsio dienomis ir naktį.

Audito metu nustatyta, kad Vilniaus regiono pataisos inspekcija įsakymais neteisingai nurodė žymėti darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose darbo laiką darbuotojams, turintiems lengvatas pagal Lietuvos Respublikos Darbo kodekso 214 straipsnio nuostatas, ir iki 2004-10-29 neteisingai skaičiavo darbuotojams darbo užmokesčių už įstatymu numatytas poilsio valandas, todėl už sausį–rugsėį buvo neteisingai priskaičiuota 793,35 Lt.

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų direktorius A. Pranevičius nesilaikė Lietuvos Respublikos 2004 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio 2 dalies reikalavimų ir 2004 metais išmokėjo darbuotojams 14,5 tūkst. Lt skatinamųjų vienkartinių išmokų ir 27,0 tūkst. Lt pašalpų, esant kreditoriniam darbo užmokesčio įsiskolinimui.

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatorius-pataisos namai nevykdė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-09 nutarimo Nr. 1565 „Dėl turto perdavimo ir įstatinio kapitalo didinimo“ 1.3 punkto reikalavimo perduoti valstybinei įmonei prie Pravieniškių 1-ųjų pataisos namų 2912,92 Lt finansinio turto.

Panevėžio pataisos namuose, nesilaikant Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (toliau –

Tvarkos) 86 punkto, gauti maisto produktai apskaitomi vidutine kaina, o ne pagal rūšį, kiekį ir kainą. Maisto produktai (šalto rūkymo dešros, įvairių rūšių vyniotiniai, šokoladas, glaistyti sūreliai jogurtas, vynuogės, mandarinai, kava ir kt.) už 6293,53 Lt nupirkti, nesilaikant Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002-09-23 įsakymu Nr. 253 patvirtinto Skiriamų maisto produktų vidutinio paros kiekio ir paros maitinimo išlaidų normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2002-12-06 įsakymu Nr. 180 patvirtintų Asmenų, laikomų kardomojo ir laisvės atėmimo vietose, maitinimo organizavimo metodinių rekomendacijų. Nėra įrodymų jog šie maisto produktai buvo įtraukti į valgiaraštį ir panaudoti nuteistųjų maitinimui. Ūkio skyriaus viršininkas R. Smalioris už šokoladą pirktą 2004-12-24 mėnesį 2005 m. gegužės mėnesį 487,87 Lt įnešė į kasą, o įstaiga šias lėšas pervedė į valstybės biudžetą.

Panevėžio pataisos namuose sukurtos vidaus kontrolės procedūros neužtikrina informacijos ir ataskaitų patikimumo ir išsamumo, su tuo susijusių rizikos veiksnių valdymo, finansinių ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatorius-pataisos namai nesilaikė anksčiau minėtos Tvarkos 224 punkto nuostatų ir sąskaitoje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ (178) apskaitė darbuotojų išskolinimus iš darbo užmokesčio pagal darbuotojų pavedimus už 7,2 tūkst. Lt, o ne sąskaitoje „Atsiskaitymai su darbuotojais pagal jų pavedimus“ (182). Dėl šios priežasties Išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. gruodžio 31 balanso 66 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ likutis metų pradžioje 7,2 tūkst. Lt didesnis, o eilutėje 69 „Atsiskaitymai su darbuotojais pagal jų pavedimus“ šia suma mažesnis, negu turėjo būti. Debitorinio ir kreditorinio išskolinimo 2004 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje darbo užmokesčio likutis metų pradžioje pateikta 15,3 tūkst. Lt mažesnis, nes neįtraukta 8,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų ir 7,2 tūkst. Lt darbuotojų išskolinimų iš darbo užmokesčio pagal darbuotojų pavedimus. Be to, šios ataskaitos darbo užmokesčio likutis metų pabaigoje pateiktas 11,3 tūkst. Lt mažesnis, nes neįtraukta 11,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų. Pažymyje dėl išlaidų sąmatų vykdymo balanso likučių metų pradžioje pateikta 1777,7 tūkst. Lt nebaigtų objektų statybos arba rekonstravimo išlaidų suma, kuri pateikta Išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. gruodžio 31 d. balanso subsąskaitoje „Išlaidos iš kitų šaltinių“.

Vilniaus regiono pataisos inspekcija nesilaikė Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2003-05-29 įsakymu Nr. 4/07-95 patvirtinto Pareigų sąrašo, kurias einantiems mokamos priemokos už darbą pavojingomis sąlygomis, ir nustatė priemoką Vilniaus m. ir rajono pataisos inspekcijos viršininkei S. Drykinienei ir iki 2004-10-25 d. nepagrįstai priskaičiavo 1826,94 Lt.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1 d. 1 p. suteikta teisė asignavimų valdytojui ne vėliau kaip likus 10 dienų iki atitinkamo ketvirčio pabaigos keisti patvirtintų jų vadovaujamų institucijų ir jiems pavaldžių įstaigų biudžeto asignavimus pagal ekonominę klasifikaciją, o Kalėjų departamento patvirtinta biudžeto sąmatų sudarymo ir tikslinimo tvarka leidžia pavaldžių įstaigų vadovams tikslinti sąmatas ne vėliau kaip 15 dienų iki ketvirčio pabaigos, tačiau Panevėžio, Kybartų pataisos namai ir Pravieniškių gydymo ir pataisos namų vadovai laiku nesikreipė į asignavimų valdytoją (Kalėjų departamentą) dėl atskirų biudžeto sąmatos straipsnių patikslinimo.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnyje nurodyta, kad asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovai įstatymų nustatyta tvarka atsako už savo vadovaujamų ir pavaldžių institucijų teisingą buhalterinę apskaitą, finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą ir jų apskaitos duomenų atitikimą.

Kalėjų departamentas neužtikrino, kad jam pavaldžiose institucijose būtų laikomasi ūkinę-finansinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 205 patvirtintų Biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 19 punkte nurodyta, kad už ūkinę-finansinę veiklą reglamentuojančių Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų nesilaikymą atsakingi institucijų vyriausieji buhalteriai kartu su vadovais.

Panevėžio pataisos namų direktorius E. Norvaišas, Buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkė I. Čeponytė, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų direktorius A. Pranevičius, Buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkė V. Zubrienė, Pravieniškių gydymo ir pataisos namų direktorius R. Kalendra, vyresnioji buhalterė V. Dailidienė, Kybartų pataisos namų direktorius E. Žalys, Buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkė L. Dapkūnienė, Vilniaus regiono pataisos inspekcijos direktorė M. Gavrilovienė, neužtikrino, kad būtų laikomasi ūkinę-finansinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Kalėjų departamento pavaldžių įstaigų suvestinis kreditorinis įsiskolinimas 2004 metais sumažėjo nuo 3050,0 tūkst. Lt iki 1584,4 tūkst. Lt, t. y. 1465,6 tūkst. Lt, tarp jų 1450,8 tūkst. Lt biudžeto lėšų. Bendroje (1446,0 tūkst. Lt) biudžetinių lėšų kreditorinio įsiskolinimo dalyje 559,6 tūkst. Lt (38,7 proc.) tenka darbuotojų darbo užmokesčiui, iš jų 160,1 tūkst. Lt (11,1 proc.) sudaro fizinių asmenų pajamų mokestis. Įsiskolinimas pagal socialinio draudimo įmokas sudarė 410,4 tūkst. Lt (28,4 proc.). Kreditorinis įsiskolinimas be darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų padidėjo prekių ir paslaugų srityje 4,5 tūkst. Lt nuo 256,2 tūkst. Lt iki 260,7 tūkst. Lt, o darbdavių socialinės pašalpos pinigais 80,6 tūkst. Lt nuo 133,7 tūkst. Lt iki 214,3 tūkst. Lt. Darbdavių socialinių išmokų straipsnio kreditorinio įsiskolinimo didėjimas susijęs su pareigūnų pensijomis,

kurių didėjimą lėmė nuo 2004 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu padidinta bazinė alga.

Bendra debitorinio įsiskolinimo suma per ataskaitinius metus sumažėjo nuo 731,2 tūkst. Lt iki 652,8 tūkst. Lt (78,4 tūkst. Lt), o biudžeto lėšų nuo 465,6 tūkst. Lt iki 373,1 tūkst. Lt (92,5 tūkst. Lt).

Panevėžio pataisos namuose iki 2004-11-23 už išankstinę, einamąją ir paskesniąją finansų kontrolę atsakingų asmenų pareigybių aprašymuose nebuvo aprašytos pagrindinės pareigos ir atsakomybė finansų kontrolės srityje, kaip nustato finansų ministro 2003-05-08 įsakymu Nr. 1K-123 patvirtintų Minimalių finansų kontrolės reikalavimų 17 punktą. Nėra sukurtos maitinimo srities vidaus kontrolės procedūros, kurios užtikrintų maisto produktų įsigijimą pagal dienos išlaidų mitybos normą vienam nuteistajam, asortimentą ir šių išlaidų teisingą apskaitą ir nurašymą. Be to, maisto produktų judėjimo ataskaitą sudaro Materialinio aprūpinimo skyriaus inspektorė, o ne materialiai atsakingas asmuo (sandėlio vedėja).

Audito metu pastebėta, kad Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose (Panevėžio pataisos namuose, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose, Pravieniškių gydymo ir pataisos namuose, Kybartų pataisos namuose) sukurta vidaus kontrolės sistema funkcionuoja nepakankamai efektyviai, kad užtikrintų teisingą apskaitą ir teisingų finansinių ataskaitų sudarymą.

Pastebėjimai

Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir UAB „INFO-TEC“ sudarė paslaugų teikimo sutartį ir sumokėjo 86,1 tūkst. Lt iš 1.2 programos „Bausmių vykdymo sistemos veiklos užtikrinimas“ sąmatos lėšų „Kitos paslaugos“, o gauta informacinės sistemos dokumentacija buvo užpajamuota nematerialaus ilgalaikio turto 019 sąskaitoje (toliau – KADIS). Sutarties Techninėje užduotyje nurodoma, kad planuojama įdiegti Kalėjimų departamento informacinę sistemą. Mūsų nuomone, ši informacinė sistema laikytina valstybės informacine sistema, nes ji apims kelis juridinius asmenis, kurie vykdys reikiamos informacijos apdorojimo procesus (duomenų ir dokumentų tvarkymą, skaičiavimą, bendravimą nuotoliniu būdu ir t. t.). Valstybės informacinės sistemos steigėjas inicijavimo etape privalo parengti informacinės sistemos nuostatus, kaip numato Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-19 nutarimu Nr. 451 „Dėl valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“ 3 punktą.

Alytaus pataisos namų direktorius, nesilaikydamas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 230

punkto nuostatų, patvirtinto įstaigos sąskaitų plano (2003-10-28 įsakymas Nr. 1-395) subsąskaitoje „Kiti atsiskaitymai“ (184) nurodė apskaityti nuteistųjų vykdomuosius raštus. Audito metu direktoriaus 2005-03-24 įsakymu Nr. 1-68 patvirtino patikslintą sąskaitų planą.

Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriaus-pataisos namų direktorius iki 2004-09-28 nesilaikė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies nuostatos nustatyti apskaitos registrų formas, turinį ir skaičių.

Audito metu nustatyta, kad Marijampolės pataisos namai faktiškai naudojami valstybinės žemės sklypu, esančiu Sporto g. 7, Marijampolėje, kuris suteiktas Marijampolės apskrities viršininkas 2004-12-10 įsakymu Nr. ŽM-1560, nesudaręs sutarties dėl valstybinės žemės naudojimo.

Marijampolės pataisos namai nesilaikė Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 9 straipsnio nuostatų ir poilsio namelio, esančio Vištyčio seniūnijoje, kuri valdo patikėjimo teise, neįregistravo nekilnojamojo turto registre.

Marijampolės pataisos namai nesivadovavo Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 307 punkto nuostata ir neapskaitė atsakingam saugojimui priimtų nuteistųjų daiktų užbalansinėje sąskaitoje „Atsakingam saugojimui priimtos materialinės vertybės“. Nuteistųjų daiktai saugomi kasos patalpoje seifė ir jų kiekinė apskaita vedama vienetais sunumeruotame ir antspauduotame žurnale, tačiau nenustatyta šių daiktų vertė. Audito metu, išlaidų sąmatų vykdymo 2005-04-01 balanso 02 užbalansinėje sąskaitoje „Atsakingam saugojimui priimtos materialinės vertybės“ nuteistųjų daiktai apskaityti.

Vilniaus regiono pataisos inspekcija iki 2004-10-01 d. nesilaikė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1 K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ ir prie šio įsakymo pridėtų paaiškinimų, bei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 127 p., nes devynių mėnesių darbo užmokesčio kasines išlaidas neteisingai suklasifikavo, apskaitė apskaitos registruose ir pateikė apskaitoje.

Panevėžio pataisos namuose iki 2004 m. spalio mėnesio, nesilaikant Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 55 ir 85 punktų reikalavimų, buvo nesurašomi mitybos išlaidas patvirtinantys apskaitos dokumentai (valgiaraščiai-reikalavimai pagal patiekalų kalkuliacijas). Buhalterinės apskaitos viršininkė I. Čeponytė nevykdo išankstinės pirkimų kontrolės, tai yra nevizuoja prašymų prekėms ir paslaugoms įsigyti.

Atsižvelgdami į išdėstytus dalykus, rekomenduojame:

- parengti ir patvirtinti kuriamos Kalėjų departamento informacinės sistemos nuostatus;

- užtikrinti, kad būtų pašalinti nustatyti vidaus kontrolės trūkumai maisto produktų, darbo užmokesčio, turto apskaitos srityse ir jų atsiradimą lemiantys veiksniai Panevėžio, Kybartų pataisos namuose, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose ir Pravieniškių gydymo ir pataisos namuose;

- sustiprinti finansų kontrolę, kuri užtikrintų asignavimų panaudojimą pavaldžiose įstaigose pagal asignavimų valdytojo patvirtintas sąmatas.

Finansinio audito 3-iojo departamento direktorius

Vytautas Budriūnas

Vyresnysis valstybinis auditorius

Julius Krukonis

Susipažinome:

Kalėjų departamento prie Lietuvos

Respublikos teisingumo ministerijos direktorius

Saulius Vitkūnas

Buhalterinės apskaitos skyriaus viršininkas

Saulius Mikėnas